

Borzytuchom, 2020.05.29

Or.033.17.2020

RADA GMINY
BORZYTUCHOM
Wpł. 2020. 05. 29

Pani
Beata Kudlik
Przewodnicząca Rady Gminy
BORZYTUCHOM

Zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2019.506t.j.) niniejszym w załączeniu przedkładam RAPORT O STANIE GMINY BORZYTUCHOM za rok 2019.

W Ó J T
dr Witold Cyba

RAPORT

O STANIE GMINY BORZYTUCHOM

za rok 2019

I. Informacje ogólne

Gmina Borzytuchom zajmuje powierzchnię 10857 ha (109 km²). Dominującą formą użytkowania terenu są lasy, które zajmują ponad 50% powierzchni oraz użytki rolne, które stanowią 40% powierzchni gminy. Nieco ponad 2% terenu zajmują wody. Około 40% powierzchni gminy leży na terenie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

W 8 sołectwach gminy zamieszkuje 3325 osób, w tym ponad 51% stanowią mężczyźni. Gęstość zaludnienia wynosi 30 osób na km². W roku 2019 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 51 osób (1,56%).

Organem stanowiącym w gminie jest Rada Gminy Borzytuchom, która liczy 15 radnych. Organem wykonawczym jest Wójt Gminy, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy w Borzytuchomiu.

Na terenie gminy Borzytuchom funkcjonują 3 jednostki organizacyjne:

- Gminna Biblioteka i Ośrodek Kultury w Borzytuchomiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu,
- Zespół Szkół w Borzytuchomiu.

Gmina jest pełnoprawnym udziałowcem Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o.o. , którego kapitał komunalny stanowi 100%.

W roku 2019 gmina była członkiem 3 stowarzyszeń:

- Związku Gmin Pomorskich z siedzibą w Gdańsku, na podstawie uchwały Rady Gminy Nr VIII/79/15 z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie przystąpienia gminy Borzytuchom do Związku Gmin Pomorskich w charakterze partnera,
- Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Bytowskie” z siedzibą w Tuchomiu, na podstawie uchwały Rady Gminy Borzytuchom Nr XXV/164/09 z dnia 16 października 2009 r. w sprawie przystąpienia gminy Borzytuchom do stowarzyszenia „Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Bytowskie” jako członek zwyczajny,
- Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi” z siedzibą w Krzynie, na podstawie uchwały Nr XXVIII/231/13 z dnia 30

grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia gminy Borzytuchom do stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi”, w charakterze członka zwyczajnego.

II. Finanse gminy

Plan budżetu

Budżet Gminy Borzytuchom uchwalony został Uchwałą Rady Gminy Borzytuchom Nr III/24/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. w wysokości:

a) po stronie dochodów - 18 972 914,00

w tym:

- dochody bieżące - 16 106 000,00

- dochody majątkowe - 2 866 914,00

Ponadto dochody związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami wynoszą - 4 079 556,00

b) po stronie wydatków - 21 303 402,00

w tym:

- wydatki bieżące - 15 656 000,00

- wydatki majątkowe - 5 647 402,00

Ponadto wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami wynoszą - 4 079 566,00

Budżet zamyka się deficytem w wysokości 2 330 488,00 zł, którego pokrycie stanowią przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym w kwocie 2 330 488,00 zł.

Na przestrzeni 2019 roku dokonano zmian w budżecie gminy na podstawie uchwał Rady Gminy i zarządzeń Wójta Gminy zarówno po stronie dochodów jak i wydatków. Po dokonanych zmianach plan budżetu przedstawia się następująco:

a) po stronie dochodów - 19 072 248,08

w tym:

- dochody bieżące - 18 424 563,08

- dochody majątkowe - 647 685,00

Ponadto dochody związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami wynoszą - **5 908 887,08**

b) po stronie wydatków - **21 299 155,08**

w tym:

- wydatki bieżące - **17 842 431,08**

- wydatki majątkowe - **3 456 724,00**

Ponadto wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami wynoszą - **5 908 887,00.**

Budżet zamyka się deficytem w wysokości **2 226 907,00 zł**, którego pokrycie stanowią wolne środki w kwocie 1 088 419,00 zł. oraz przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym w kwocie 1 138 488,00 zł.

Wykonanie dochodów budżetowych

W 2019 roku plan dochodów został zrealizowany w 105,1%. Dochody bieżące zostały wykonane w 101,9% a dochody majątkowe w 188,5%. Wykonanie w poszczególnych działach przedstawia poniższa tabela.

DZIAŁ	WYSZCZEGÓLNIENIE	UCHWAŁA	PLAN	WYKONANIE	%
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	604 000,00	888 582,08	979 689,81	110,3
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	5 500,00	5 500,00	444 668,99	8 084,9
630	TURYSTYKA	0,00	100 000,00	83 760,61	83,8
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	246 132,00	246 132,00	195 176,21	79,3
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	28 010,00	32 073,00	42 360,18	132,1
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	626,00	33 714,00	33 327,24	98,9
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	0,00	53 396,00	57 755,75	108,2
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIE POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	3 565 941,00	3 679 723,00	4 005 232,73	108,8

758	RÓŻNE ROZLICZENIA	7 062 153,00	7 211 213,00	7223 053,11	100,2
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	176 897,00	380 799,00	397 909,03	104,5
851	OCHRONA ZDROWIA	0,00	200,00	200,00	100,0
852	POMOC SPOŁECZNA	199 594,00	245 401,00	234 522,44	95,6
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0,00	40 140,00	40 140,00	100,0
855	RODZINA	4 057 443,00	5 545 671,00	5 527 677,53	99,7
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	3 024 118,00	607 204,00	783 727,70	129,1
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	2 500,00	2 500,00	3 656,02	146,2
	Ogółem:	18 972 914,00	19 072 248,08	20 052 857,35	105,1

Tab. 1 Procentowe i kwotowe wykonanie dochodów wg działów klasyfikacji budżetowej.

WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

W 2019 roku plan wydatków na zadania własne i zlecone został zrealizowany w 95,3%. Wykonanie w poszczególnych działach przedstawia poniższa tabela.

DZIAŁ	WYSZCZEGÓLNIENIE	UCHWAŁA	PLAN	WYKONANIE	%
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	702 320,00	1 327 089,08	1253 681,71	94,5
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	350 853,00	1 439 353,00	1 286 761,97	89,4
630	TURYSTYKA	259 220,00	239 220,00	231 794,84	96,9
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	269 924,00	359 524,00	299 202,97	83,2
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	30 000,00	60 000,00	51 545,00	85,9
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	2 587 187,00	2 609 650,00	2 457 627,50	94,2
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	626,00	33 714,00	33 327,24	98,9
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	292 075,00	292 075,00	201 187,71	68,9

757	OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	123 000,00	119 364,00	65 893,06	55,2
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	80 000,00	80 000,00	0,00	0,0
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	5 954 662,00	6 115 089,00	6 064 437,53	99,2
851	OCHRONA ZDROWIA	32 250,00	24 932,00	24 926,62	100,0
852	POMOC SPOŁECZNA	585 459,00	615 059,00	541 385,12	88,0
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	16 000,00	60 070,00	56 638,00	94,3
855	RODZINA	4 076 540,00	5 572 578,00	5 541 479,71	99,4
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	5 124 164,00	1 541 918,00	1 442 710,87	93,6
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	646 325,00	632 073,00	586 735,22	92,8
926	KULTURA FIZYCZNA	172 797,00	177 447,00	163 300,49	92,0
	Ogółem:	21 303 402,00	21 299 155,08	20 302 635,56	95,3

Tab. 2 Procentowe i kwotowe wykonanie wydatków wg działów klasyfikacji budżetowej.

Plan wydatków na zadania bieżące wyniósł 17 842 431,08 zł, z czego zrealizowano 17 092 064,37 zł tj. 95,8%.

Plan wydatków na zadania majątkowe wyniósł 3 456 724,00 zł, z czego zrealizowano 3 210 571,19 zł tj. 92,9%.

INFORMACJA Z WYKONANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

W 2019 roku zaplanowano przychody w wysokości 2 926 907,00 zł oraz rozchody w wysokości 700 000,00 zł. Wykonanie przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie
PRZYCHODY OGÓŁEM z tego:	2 926 907,00	2 382 654,58
a) kredyty i pożyczki	1 138 488,00	390 000,00
b) wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	1 788 419,00	1 992 654,58
ROZCHODY OGÓŁEM z tego:	700 000,00	700 000,00

a) spłaty kredytów i pożyczek	400 000,00	400 000,00
b) udzielone pożyczki	300 000,00	300 000,00

Na dzień 31.12.2019 r. zadłużenie gminy wynosiło **3 150 335,00 zł**, w tym:

- kredyt w Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięty w 2013 roku w wysokości 910 335,00 zł,
- kredyt w Banku Spółdzielczym zaciągnięty w 2016 roku w wysokości 850 000,00 zł,
- kredyt w Banku Spółdzielczym zaciągnięty w 2017 roku w wysokości 1 000 000,00 zł,
- kredyt w Banku Spółdzielczym zaciągnięty w 2019 roku w wysokości 390 000,00 zł.

PODSUMOWANIE

Z przedstawionej powyżej części opisowej z wykonania budżetu za 2019 rok wynika, że plan dochodów został zrealizowany w 105,1%. Najwyższe wykonanie nastąpiło w dziale Transport i łączność – 8 084,9%, które wynika z otrzymania dofinansowania na inwestycje drogowe w kwocie 438 322,00 zł oraz z wyższych wpływów z opłat za zajęcie pasa drogowego. Wysokie wykonanie wystąpiło w dziale Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego, ponieważ były wyższe wpływy za wynajem sal wiejskich niż pierwotnie planowano. Ponadto wysokie wykonanie uzyskano w dziale Administracja Publiczna, ponieważ otrzymano refundację z PUP w Bytowie za 2018 r. oraz dofinansowanie na język angielski. Najniższe wykonanie wystąpiło w dziale Gospodarka mieszkaniowa, ponieważ nastąpiła niska sprzedaż działek. Niskie wykonanie było w dziale Turystyka, ponieważ dokonano zwrotu dotacji wraz z odsetkami z realizowanych inwestycji.

Z wykonania wydatków budżetowych za 2019 rok wynika, że plan został zrealizowany w 95,3%. Najwyższe wykonanie wystąpiło w dziale Ochrona Zdrowia , gdyż w 100,0% wykorzystano środki na zwalczanie narkomanii i przeciwdziałanie alkoholizmowi. Wysokie wykonanie w dziale Rodzina, ponieważ niemal w całości wykorzystano dotację na zadania zlecone z tym dziale.

Zerowe wykonanie w dziale Różne rozliczenia wystąpiło, gdyż w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. nie przeznaczono rezerwy na inne wydatki.

Niskie wykonanie wydatków bieżących w poszczególnych działach wynika między innymi z oszczędnego, w miarę możliwości, gospodarowania środkami budżetowymi oraz zastosowania najkorzystniejszych ofert przy dostawach towarów i usług. Wydatki bieżące realizowane są prawidłowo i nie odbiegają od lat poprzednich.

III. Informacja o stanie mienia komunalnego

Mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Dane o przysługujących Gminie Borzytuchom prawach własności nieruchomości gruntowych zawiera poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2019r.
Użytki rolne	w ha
1. Grunty orne	31,5678
2. Sady	0,4824
3. Łąki	3,5917
4. Pastwiska	5,1821
5. Grunty rolne zabudowane	0,5410
Razem:	41,3650
Użytki leśne	w ha
1. Lasy i grunty leśne	2,3597
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	1,9131
Razem:	4,2728
Grunty zabudowane i zurbanizowane	w ha
1. Tereny mieszkalne	0,5683
2. Tereny przemysłowe	0,2323
3. Inne tereny zabudowane	3,4399
4. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	8,0736
5. Zurb. tereny niezabud.	0,8308
Razem:	13,1449
Tereny komunikacyjne	w ha
1. Drogi	118,4579
2. Rowy	10,1672
3. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych	0,0188
Razem:	128,6439

Grunty pod wodami	0,1400
Nieuzytki	2,6267
Użytki kopalne	1,5000
Grunty gmin przekazane w użytkowanie wieczyste	1,4349
Ogółem:	193,1282

Dane o przysługujących Gminie Borzytuchom prawach własności budynków i budowli zawiera poniższa tabela:

Lp.	Położenie	Oznaczenie		Rodzaj budynku	Sposób użytkowania
		Nr działki	Pow. w ha		
1.	Osieki	164/3	0,0404 - udział gminy 634/1000	użytkowy	światlica
		179/3	0,1175 udział gminy 32/100	mieszkalny	mieszkanie
		187/20	0,1812	techniczny	hydrofornia
2.	Niedarzyno	3/2	1.3200	oświatowy	szkoła
		20/1	0,1100	garażowy	remiza
		138	0,0200	użytkowy	światlica
3.	Krosnowo	116	0,0300	użytkowy	sala wiejska
		111/4	0,0037	garażowy	remiza
4.	Jutrzenka	528	0,0100 udział gminy 104/200	mieszkalno-użytkowy	sala wiejska
5.	Struszewo	131/5	0,0446 udział gminy 34/100	mieszkalno-użytkowy	sala wiejska
		277/15	0,3931	mieszkalny	mieszkanie
6.	Chotkowo	145	0,0100	użytkowy	sala wiejska
		174	0,3100	garażowy	remiza
		292/6	0,1489	mieszkalny	mieszkanie
7.	Dąbrówka	237	0,3890	garażowy	remiza
		105/3	0,5070	oświatowy	szkoła
		290	0,0802 udział	mieszkalny (w bloku)	mieszkanie

			gminy 1/4		
		285	0,0559	mieszkalny	mieszkanie socjalne
		292	0,0775 udział gminy 1/4	gospodarczy	
		283	0,0219 udział gminy 1/5	gospodarczy	
		89	0,1600	użytkowy	sala wiejska
		320	0,9300	techniczny	hydrofornia
		23/6	0,3054	studnia	ujęcie wody
		23/3	0,1000	studnia	ujęcie wody
8.	Borzytuchom	58	1,8039	oświatowy	szkoła
		145/7	0,0835	administracyjny	urząd gminy
		143	0,0400	administracyjno- użytkowy	GBiOK
		146	0,2400	oświatowy	przedszkole
		141	0,1273	usługowo- mieszkalny	ośrodek zdrowia
		134/13	0,1018	techniczno- garażowy	remiza strażacka
		134/5	0,3373	techniczny	hydrofornia
		134/11	0,0344 udział gminy 544/1000	mieszkalny	mieszkania socjalne
		145/3	0,0233	użytkowy	poczta
		420	0,0181- udział gminy 192/1000	mieszkalny	mieszkanie
		383/4	0,5861	techniczny	oczyszczalnia ścieków
				383/6	0,2000

Gmina posiada także następujące budowle i urządzenia infrastruktury technicznej :

- 1) oczyszczalnie ścieków – 1 + sieć kanalizacyjna o długości ok. 49,97km,
- 2) sieciowe przepompownie ścieków – 24 szt.,

- 3) przydomowe przepompownie ścieków- 6 szt.,
- 4) hydrofornie – 3 + sieć wodociągowa o długości ok. 61,776 km,
- 5) sieciowe przepompownie wody – 2 szt.,
- 6) przystanki PKS - 1 szt.,
- 7) boiska sportowe – 10 szt. (Borzytuchom 1 + ORLIK 2012, Dąbrówka 2, Niedarzyno 1, Osieki 1, Jutrzenka 1, Struszewo 1, Chotkowo 1, Krosnowo 1.
- 8) baseny p. poż. – 4 szt. (Krosnowo, Niedarzyno, Struszewo, Dąbrówka)
- 9) przystań wodna w Osiekach.

Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach, posiadaniu przysługujących gminie Borzytuchom:

- 1) ograniczone prawa rzeczowe – nie występują,
- 2) użytkowanie wieczyste:
 - Dz. nr 80 o pow. 2500,00 m² położona w obr. Dąbrówka (wartość działki 7 336,00 zł.),
- 3) wierzytelności – nie występują,
- 4) udziały w spółkach:
 - 1381 udziałów o wartości 100,00 zł każdy w spółce „Zakład Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o.o.”,
- 5) udziały w akcjach - nie występują,
- 6) posiadanie – nie występuje.

W 2019 roku nastąpiły zmiany stanu mienia komunalnego w zakresie:

- 1) wybudowano sieć wodociągową w Niedarzynie o długości 116m, dwa odcinki sieci w Borzytuchomiu o długości 124 i 127 metrów oraz w Dąbrówce o długości 685,87m, o łącznej wartości 136.058,32 zł.,
- 2) zbyto następujące nieruchomości:
 - dz. nr 143/7 o pow. 0,1650 ha obr. Niedarzyno– przetarg ustny nieograniczony

- dz. nr 173/2 o pow. 1,0413 ha obr. Borzytuchom – sprzedaż na rzecz użytkownika wieczystego
- dz. nr 59/2 o pow. 0,0104 ha obr. Borzytuchom – bezprzetargowo nabyto następujące nieruchomości:
- dz. nr 200/29 o pow. 0,0632 ha- obr. Borzytuchom
- dz. nr 200/40 pow. 0,0452 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 22/8 pow. 0,0153 ha obr. Krosnowo
- dz. nr 537 pow. 0,4289 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 184/23 pow. 0,1671 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 126/32 pow. 0,2510 ha obr. Dąbrówka
- dz. nr 182/13 pow. 0,0123 ha obr. Osieki
- dz. nr 7/21 pow. 0,0190 ha obr. Struszewo
- dz. nr 7/20 pow. 0,0206 ha obr. Struszewo
- dz. nr 200/24 pow. 0,2003 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 200/18 pow. 0,0365 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 186/1 pow. 0,0744 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 185/3 pow. 0,0744 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 258/10 pow. 0,2295 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 235/8 pow. 0,0188 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 19/21 pow. 0,2008 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 572 pow. 0,2600 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 573 pow.0,0770 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 574 pow. 0,0675 ha obr. Borzytuchom
- dz. nr 46/1 pow. 0,0260 ha obr. Dąbrówka
- dz. nr 46/5 pow. 0,1185 ha obr. Dąbrówka
- dz. nr 438 pow. 0,1882 ha obr. Struszewo
- dz. nr 439 pow. 0,0251 ha obr. Struszewo
- dz. nr 198/22 pow. 0,0548 ha obr. Struszewo
- dz. nr 198/23 pow. 0,0170 ha obr. Struszewo

- dz. nr 183/12 pow. 0,2888 ha obr. Borzytuchom.

Dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności innych praw majątkowych oraz wykonywania posiadania

Dochody uzyskane w 2019r. z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste wynoszą: 9 532,73 zł , natomiast z tytułu najmu, czynszu i dzierżawy 80 176,17 zł,

Inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia gminy Borzytuchom.

Na stan mienia komunalnego na koniec 2019 roku miały wpływ następujące zdarzenia:

- zbycie nieruchomości przez gminę na rzecz inwestora prywatnego,
- nabycie przez gminę nieruchomości gruntowych w wyniku podziału,
- zwiększenie wartości urządzeń infrastruktury technicznej w wyniku inwestycji realizowanych przez gminę.

IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

Gmina generalnie realizowała politykę rozwoju przyjętą w strategii i programach gminnych. Rok 2019 był kolejnym etapem wdrażania przyjętych założeń strategicznych, sformułowanych na bazie oczekiwań mieszkańców gminy. Podejmowane działania rozwojowe ukierunkowane były na tworzenie dobrych warunków do życia i pracy (zgodnie z potrzebami mieszkańców), wspieranie przedsiębiorczości, kształtowanie ładu przestrzennego, ochronę i promocję gminy oraz zrównoważone gospodarowanie jej zasobami. Częściowo określone cele strategiczne i operacyjne zrealizowane zostały w zakresie zadań inwestycyjnych takich jak: przygotowanie dokumentacji projektowej, budowa sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej, modernizacja dróg gminnych, budowa chodników, małej architektury sportowo-rekreacyjnej, budowa oświetlenia ulicznego, budowa ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, szczegółowy wykaz zrealizowanych inwestycji zawiera pkt IX raportu. Natomiast pozostałe cele strategiczne i operacyjne zostały zrealizowane w formie przyjętych przez Radę Gminy programów, przedstawionych poniżej:

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W ramach ww. programu został utworzony Zespół Interdyscyplinarny, który działa przy GOPS w Borzytuchomiu, w jego skład wchodzi:

przedstawiciele: jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, GKRPA, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, sądu.

Zespół w 2019 roku obejmował swoim działaniem 5 rodzin. Jedną z form jego działalności jest zakładanie Niebieskich Kart, którymi objętych jest 18 osób w tym 5 kobiet, 7 mężczyzn i 6 dzieci. W 2019 roku założono 3 Niebieskie Karty przez Komendę Powiatową Policji.

We wszystkich rodzinach osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy byli mężczyźni. Istniało podejrzenie o stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej. W ramach realizacji zadań odbyło się 5 posiedzeń zespołu i 3 posiedzenia grup. W 2019r. zakończono procedury w 4 rodzinach.

Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie to:

- kierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- motywowanie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym,
- zawiadomienie Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- motywowanie do udziału w mitingach oraz różnych warsztatach np. warsztatach dla rodziców.

Formy pomocy udzielane osobom doświadczającym przemocy w rodzinie:

- pomoc niefinansowa w formie poradnictwa socjalnego,
- kierowanie ofiar do korzystania z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego,
- udzielanie wsparcia finansowego,
- wsparcie asystenta rodziny.

2. Wieloletni Program Osłonowy Gminy Borzytuchom w Zakresie Dożywiania Dzieci i Młodzieży „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Wykonawcą programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu. Realizuje on dożywianie na terenie gminy Borzytuchom na podstawie uchwał podjętych przez Radę Gminy Borzytuchom:

- 1) uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w formie zasiłku celowego (które podwyższono do wysokości 150 % kryterium dochodowego określonego w art. 7 ustawy o pomocy społecznej),
- 2) uchwały określającej zasady zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,

3) uchwały w sprawie ustanowienia Wieloletniego Programu Osłonowego Gminy Borzytuchom w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2019-2023.

W roku 2019 z ww. programu osłonowego nie skorzystał żaden uczeń. Wynika to z faktu, że rodzice często sami opłacają posiłki w szkołach, bądź otrzymują wsparcie z GOPS w formie opłacania posiłków w szkołach. Natomiast z nieodpłatnego dożywiania w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skorzystało 92 uczniów i dzieci z terenu gminy Borzytuchom, w tym 77 uczniów w szkołach gminy Borzytuchom i 15 uczniów w szkołach zlokalizowanych poza gminą.

Szczegółowy wykaz udzielonej pomocy w rozbiciu na poszczególne jednostki oświatowe zawiera przedstawione niżej zestawienie.

Jednostka	Liczba uczniów	liczba uczniów dożywianych	Rodzice	GOPS
SP Borzytuchom	186	146	114	32
SP Dąbrówka	75	70	58	12
SP Niedarzyno	71	55	37	18
Przedszkole	78	78	62	16
Szkoły poza terenem gminy Borzytuchom	15	15	0	15
Razem:	425	364	271	93

Łącznie na pomoc niefinansową w formie opłacenia kosztów posiłków w szkołach i przedszkolu została wydatkowana w 2019 r. kwota 32.249,51 zł. Udzielono również pomocy finansowej w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku na łączną kwotę 33.220,00 zł.

3. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

W roku 2019 został zatrudniony asystent rodziny na umowę zlecenie przez okres 12 miesięcy w wymiarze 0,25 etatu. Wydatki na wynagrodzenia asystenta w roku 2019 wraz z pochodnymi przedstawiają się następująco:

<i>Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi</i>	8.400
Finansowanie z budżetu gminy	6.132
Finansowanie z innych źródeł	2.268

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu ubiegał się o środki na zatrudnienie asystenta rodziny w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019 - **asystent rodziny**”. Zgodnie z umową GOPS otrzymał kwotę 2.268,00 zł na realizację tego zadania.

Współpraca z asystentem w roku 2019 przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj wsparcia</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba dzieci w rodzinie</i>
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	2	9
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę *	0	0

** W przypadku dwóch rodzin asystent zakończył pracę ze względu na osiągnięcie celów. Jedna rodzina zmieniła miejsce zamieszkania.*

Zgodnie z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, współfinansuje pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Koszty poniesione przez gminę z tytułu pobytu dziecka w pieczy zastępczej w roku 2019 wyniosły 17.893,69 zł.

4.Program: „ Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”

Program adresowany jest do osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Zakres wsparcia obejmuje mieszkańców gminy Borzytuchom poprzez:

- 1) pomoc osobie niepełnosprawnej w wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne-rekreacyjne),
- 2) pomoc osobie niepełnosprawnej w sprawianiu zakupów, w tym leków,
- 3) pomoc w załatwianiu spraw, w tym nawiązaniu kontaktów, korzystania z dóbr kultury (kino, teatr, muzeum, galerie, wystawy),

- 4) inne czynności związane z pomocą osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Na realizację programu gmina otrzymała kwotę 34.950,00 zł., która będzie wydatkowana w roku 2020.

4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

W celu realizowania ww. programu Wójt Gminy powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w skład której wchodzi 9 członków.

Źródłem finansowania są środki pozyskane z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2019 łącznie wydatковано 24.726,62 zł., z czego na działania związane ze zwalczaniem narkomanii wydano kwotę 4.000,66 zł. Natomiast na działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi wydano kwotę 20.725,96 zł.

W roku 2019 złożono 31 wniosków w ramach działalności profilaktycznej, z czego zrealizowano w całości bądź częściowo 19 projektów na łączną kwotę 19.599,12 zł. Natomiast pozostałe wydatki kształtują się następująco:

- wynagrodzenia za posiedzenia komisji - 1.687,50 zł,
- usługi psychologiczne w ramach punktu konsultacyjnego – 3.400,00 zł,
- opłata sądowa dotycząca złożonego wniosku - 40,00 zł.

W ramach realizacji programu w 2019 roku komisja objęła swoim działaniem 10 osób z problemami alkoholowymi. Ponadto komisja :

- wyznaczyła 12 terminów spotkań z osobami nadużywającymi alkohol w celu ustalenia przyczyn zaistniałej sytuacji oraz przeprowadzenia rozmów aktywizujących,
- skierowała do Sądu Rejonowego w Bytowie 1 wniosek o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- udzieliła 46 porad psychologa, z czego skorzystało 16 osób.

Działania komisji przynoszą wymierne efekty, czego potwierdzeniem jest fakt, że jedna osoba jest w trakcie terapii w Poradni Zdrowia Psychicznego Bytowie, trzy osoby odbyły leczenie odwykowe w Zakładzie Leczenia Uzależnień w Żukówku, zaś sprawy czterech osób zostały zakończone ze względu na brak przesłanek do dalszej kontynuacji.

5. Roczny Program Współpracy Gminy Borzytuchom z Organizacjami Pozarządowymi

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2019r. oparta była na Rocznym Programie Współpracy Gminy Borzytuchom z organizacjami

pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019.

Projekt programu był przedmiotem konsultacji z organizacjami pozarządowymi, które mogły do niego składać opinie i uwagi. Żadna z organizacji nie wniosła uwag.

Współpraca gminy Borzytuchom z organizacjami pozarządowymi polegała na zlecaniu zadań publicznych, realizowanych następnie przez organizacje oraz wspieranie poprzez udzielanie dotacji. Zlecenie zadań odbywało się w formie konkursów ofert ogłaszanych w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2019.688t.j. ze zm.).

W 2019r. na realizację zadań publicznych objętych programem wydatkowano kwotę **112.000,00 zł.**

Ogłoszono 3 otwarte konkursy ofert na wykonanie zadań objętych Programem. Na pierwszy konkurs wpłynęły 4 oferty, na drugi 2 oferty, a na trzeci 1 oferta.

Dotację na zrealizowanie zadania publicznego otrzymały:

1) w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu:

- a) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „JUTRZENKA” z siedzibą w Borzytuchomiu ul. Słoneczna 2 na prowadzenie działalności szkoleniowej, zajęć sportowych oraz uczestniczenie w rozgrywkach i zawodach sportowych - dotacja w wysokości 4.000,00 zł.,
- b) Klub Sportowy „VICTORIA” Dąbrówka z siedzibą w Dąbrówce 39A na upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w dyscyplinie piłka nożna - dotacja w kwocie 9.000,00 zł.,
- c) Klub Sportowy „ZAWISZA” Borzytuchom z siedzibą w Borzytuchomiu, ul. Czterdziestolecia 2 na upowszechnianie kultury fizycznej i sportu poprzez prowadzenie rozgrywek piłkarskich organizowanych przez Pomorski ZPN - dotacja w kwocie 29.000, 00 zł.,
- d) ULKS „Talex – Borysław” z siedzibą w Borzytuchomiu, ul. Szkolna 1 na szkolenie i współzawodnictwo w sporcie dzieci i młodzieży na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim w lekkiej atletyce w klubie Talex- Borysław Borzytuchom - dotacja w wysokości 22.000,00 zł.

W zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu przyznano jedną dotację w trybie, z pominięciem otwartego konkursu ofert, którą otrzymał Klub Sportowy „VICTORIA” Dąbrówka, na prowadzenie zajęć sportowych oraz uczestnictwo w rozgrywkach w dyscyplinie piłka nożna, w kwocie 5.000,00 zł.

- 2) w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, wypoczynku dzieci i młodzieży:
- a) Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jutrzenka z siedzibą w Jutrzence 13A, 77-141 Borzytuchom na festyn rodzinny w Jutrzence – dotacja w kwocie 3.000,00 zł.
- 3) w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz w zakresie wspierania działalności placówek o charakterze społecznym:
- a) Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jutrzenka z siedzibą w Jutrzence 13A, 77-141 Borzytuchom na prowadzenie Społecznego Centrum Aktywności w Jutrzence – dotacja w kwocie 40.000,00 zł.

Z realizacji zadań, organizacje złożyły, zgodnie z treścią podpisanych umów, sprawozdania końcowe. Wszystkie zadania zostały zrealizowane zgodnie ze złożonymi ofertami.

Celem umożliwienia realizacji w/w zadań gmina Borzytuchom udostępniła organizacjom nieodpłatnie obiekty sportowe. Współpraca gminy Borzytuchom z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywała się na zasadach suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności

6. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Borzytuchom Na Lata 2019-2023.

Nieruchomościami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy gospodaruje wójt przy pomocy pracowników merytorycznych urzędu.

Prowadzone w roku 2019 działania związane z zarządzaniem zasobem gminy obejmowało w szczególności;

- zapewnienie najemcom lokali podstawowych warunków mieszkaniowych,
- przeprowadzanie remontów i konserwacji urządzeń,
- zawieranie umów najmu, pobieranie czynszu i opłat.

Aktualnie w zasobie mieszkaniowym gminy znajduje się 19 lokali mieszkalnych, w tym 9 lokali socjalnych.

Łączna powierzchnia wszystkich lokali mieszkalnych wynosi 901,08m² w tym powierzchnia lokali socjalnych to 385,87m².

W roku 2019 do zasobu gminy nie przyjęto żadnego dodatkowego lokalu mieszkalnego.

Zarządzeniem, Wójt Gminy ustalił stawkę bazową czynszu za 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na rok 2019 w wysokości 2,40 zł.

Ustaloną przez wójta stawkę bazową, obniżano stosownie do przyjętych rozwiązań w programie - do 50% jej wartości, w zależności od występowania czynników obniżających, takich jak: brak ciepłej wody, brak centralnego ogrzewania, brak łazienki i WC, brak instalacji wodno-kanalizacyjnej, lokalizacji (niski parter, poddasze, inna miejscowość niż Borzytuchom, zabudowa peryferyjna), wiek budynku.

Stawkę czynszu za lokale socjalne ustalono na poziomie 0,67 zł. za 1m² powierzchni lokalu, czyli połowy stawki najniższego czynszu, obowiązującego w gminnym zasobie nieruchomości.

7. Program Opieki Nad Zwierzętami Bezdomnymi

Przyjęty uchwałą Nr IV/26/19 z dnia 28 marca 2019r. „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Borzytuchom w roku 2019” określił wójtowi sposób realizacji ww. zadania. Na realizację programu została zaplanowana kwota 13.500,00 zł.

Gmina jest związana umową z Fundacją „ANIMALSI” Schronisko Kościerzyna, celem zapewnienia miejsca opieki dla wszystkich bezdomnych psów z terenu gminy.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku zostały poniesione koszty w wysokości 10.737,00 zł. na realizację zadania przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt, głównie związanego z zapewnieniem miejsc w schronisku dla bezdomnych psów.

Ponadto pracownik urzędu przyjął kilka zgłoszeń o zagubionych, blakających się psach, jednak po sprawdzeniu wiarygodności zgłoszenia okazało się, że nie były to psy spełniające kryteria zwierząt bezdomnych.

Wójt uzyskał zgodę właściciela gospodarstwa w Osiekach, posiadającego budynki inwentarskie, na zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich, jeżeli zaistnieje taka potrzeba.

Gmina podpisała umowę z lekarzem weterynarii z Gabinetu Weterynarii w Borzytuchomiu celem zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych lub innych nagłych zdarzeń z udziałem zwierząt.

8. Program Gospodarki Niskoemisyjnej

Przyjęty uchwałą Rady Gminy Borzytuchom w dniu 10.11.2015 r. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Borzytuchom na lata 2015 – 2020 ma na celu przeprowadzenie analizy możliwych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych i nie inwestycyjnych, których wdrożenie będzie skutkowało zmianą dotychczasowej struktury stosowanych nośników energetycznych, a przy tym zmniejszeniem finalnego zużycia energii na terenie gminy. Konsekwencją przyjętych założeń jest stopniowe zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych (CO₂) do atmosfery. Następuje to poprzez :

- poprawę jakości powietrza wskutek redukcji emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem paliw na terenie gminy,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcję poziomu zużytej energii finalnej na terenie gminy.

Powyższe cele zostają osiągnięte głównie dzięki realizacji następujących celów operacyjnych:

- rozwój planowania energetycznego w gminie,
- identyfikacja obszarów zagrożonych,
- rozwój systemu zarządzania energią i środowiskiem,
- optymalizacja działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii,
- utrzymanie tendencji wzrostowej wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa z zakresu ochrony środowiska,
- aktywizację lokalnej społeczności oraz poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest niezbędnym dokumentem, umożliwiającym ubieganie się o przyznanie środków pomocowych z budżetu Unii Europejskiej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Jednym z wpisanych działań do PGN jest zadanie inwestycyjne pn. „Mikroinstalacje odnawialnych źródeł energii”. Na bazie tego działania Gmina Borzytuchom złożyła w styczniu 2017 roku jako Lider Projektu wniosek o dofinansowanie pn. **„Inwestycja odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin Borzytuchom, Czarna Dąbrówka i Tuchomie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, w ramach Poddziałania 10.3.1 „Odnawialne źródła energii”**. Złożony wniosek został w 2018 roku pozytywnie rozpatrzony przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku czego efektem było

podpisanie w dniu 28 września 2018 r. umowy o dofinansowanie projektu przez Wójta Gminy Borzytuchom z Samorządem Województwa Pomorskiego. W ramach projektu, Gmina Borzytuchom zamontuje infrastrukturę fotowoltaiczną na terenie oczyszczalni ścieków w Borzytuchomiu i stacji uzdatniania wody w Borzytuchomiu, a 160 beneficjentów z terenu gminy Borzytuchom różnego typu instalacje OZE tj. panele fotowoltaiczne, instalacje solarne, pompy ciepła i kotły na biomasę. Urządzenia wpłyną na ochronę przyrody i środowiska naturalnego.

Łącznie na terenie gminy Borzytuchom na posesjach należących do mieszkańców gminy zainstalowanych zostanie 191 instalacji OZE, w tym: 121 kolektorów słonecznych, 40 instalacji fotowoltaicznych, 19 kotłów na biomasę i 11 pomp ciepła.

Program zostanie zrealizowany do 31 grudnia 2020 roku.

V. Realizacja uchwał Rady Gminy

W roku 2019 Rada Gminy podjęła 89 uchwał, w tym zakresie:

1) gospodarki nieruchomościami – 37 uchwały dotyczące:

- nieodpłatnego nabycia do zasobu (1 uchwała), nieruchomość położona w obrębie Dąbrówka, nie została przejęta, nie spełnia ustawowych kryteriów przejęcia przez gminę,
- zbycia (9 uchwał) – 3 uchwały zostały zrealizowane, w tym jedno zbycie użytkownika wieczystego, pozostałych 6 uchwał jest w trakcie realizacji, kompletowana jest niezbędna dokumentacja potrzebna do zawarcia aktu notarialnego,
- wydzierżawienia dotychczasowemu dzierżawcy oraz najmu (7 uchwał) – wszystkie uchwały zrealizowano poprzez zawarcie umów dzierżawy i najmu,
- zaliczenia dróg o znaczeniu lokalnym do kategorii dróg gminnych oraz ustalenia ich przebiegu (7 uchwał) – w pięciu obrębach gminy zaliczono do kategorii dróg gminnych, łącznie drogi o długości 4,892 km, uchwały zgodnie z właściwością przekazano Zarządowi Województwa Pomorskiego w celu nadania drogom właściwego numeru,
- pozbawienia kategorii drogi gminnej – dokonano zmiany w ewidencji dróg, poprzez zaliczenie jej do dróg wewnętrznych,
- sprostowania oczywistych omyłek pisarskich, a następnie ich uchylenia po zakwestionowaniu ich treści przez organ nadzoru (10 uchwał),

- określenia przystanków autobusowych (2 uchwały) – wyznaczono miejsca, z których dzieci są dowożone do szkół,
- 2) realizacja budżetu gminy – 20 uchwał dotyczących:
- uchwalenia budżetu gminy – uchwała zrealizowana zgodnie z przyjętym planem finansowym,
 - uchwalenia WPF – uchwała zrealizowana zgodnie z założoną prognozą,
 - zmian budżetu (6 uchwał) – wysokość dochodów i wydatków dostosowano do wartości określonych w uchwale,
 - zmian WPF (6 uchwał) – prognozowane wartości dostosowano do określonych w uchwale,
 - udzielenia kredytu – uchwała została zrealizowana, zaciągnięto kredyt w kwocie 390.000,00 zł. w Banku Spółdzielczym w Bytowie,
 - pomocy rzeczowej Powiatowi Bytowskiemu (2 uchwały) – pomoc w wysokości ustalonej przez radę przekazano powiatowi,
 - zawarcia porozumienia z gminą Bytów w sprawie współfinansowania nauki religii w pozaszkolnym punkcie katechetycznym – Wójt podpisał porozumienie z Burmistrzem Bytowa na współfinansowanie zadania,
 - rozpatrzenia sprawozdań finansowych i udzielenia absolutorium (2 uchwały) – uchwały przekazano do organu nadzoru,
- 3) gminnych programów – 5 uchwał dotyczących:
- powiatowego programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2020-2024 – program nie jest realizowany ze względu na brak szczepionki na rynku i braku potwierdzenia przez producenta o dostępności leku w najbliższej perspektywie,
 - profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, opieki nad zwierzętami bezdomnymi, współpracy z organizacjami pozarządowymi, przystąpienia gminy do programu „Asystent osoby niepełnosprawnej” – uchwały zrealizowane w sposób opisany w punkcie IV raportu,
- 4) organizacji pracy rady – 3 uchwały dotyczące:
- zasad wypłaty diet radnym – wprowadzono do realizacji,
 - zasad wypłat diet sołtysom – wprowadzono do realizacji,
 - zmiany statutu gminy Borzytuchom – wydłużono kadencję sołtysa do 5 lat,
- 5) podatków i opłat – 5 uchwał dotyczących:
- podatku od nieruchomości, rolnego, od środków transportowych (3 uchwały) – ustalone stawki wprowadzono do wymiaru podatku,

- opłat za zajęcie pasa drogowego – przyjęte stawki stosuje się do obciążania zajmujących pas drogi,
 - opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – przyjmuje się opłaty według stawek określonych w znowelizowanej uchwale,
- 6) oświaty – 4 uchwały dotyczące:
- zmian strukturalnych w oświacie gminnej (2 uchwały) – dostosowano strukturę jednostek oświaty do określonej w uchwale, w tym zakończono działalność Gimnazjum,
 - rozmiaru zniżek tygodniowego obowiązku wymiaru godzin – obniżono wymiar obowiązkowego pensum dyrektorowi Zespołu Szkół,
 - zamiaru przekształcenia Szkoły Podstawowej w Niedarzynie – zorganizowane zostało spotkanie z rodzicami, wystąpiono do Kuratora Oświaty o opinię, poinformowano związki zawodowe,
- 7) gospodarki odpadami 3 uchwały dotyczące:
- regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy – wdrożono przyjęte w regulaminie rozwiązania,
 - szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych – dokonano zmiany umowy z przedsiębiorstwem komunalnym w zakresie częstotliwości odbioru odpadów oraz dostosowano do wymogów uchwały odbiór odpadów w PSZOK,
 - zmiany wzoru deklaracji – od zobowiązanych przyjmuje się obowiązek przekazywania odpadów według nowego wzoru,
- 8) nadania nazw ulicom i skwerowi – 4 uchwały dotyczące nadania nazw ulicom i skwerowi – ustalone nazwy wprowadzono do ewidencji gminnej,
- 9) pozostałych spraw – 8 uchwał dotyczących:
- połączenia samorządowych instytucji kultury – dokonano zmiany danych w dokumentach rejestracyjnych,
 - powołania zespołu opiniującego kandydatów na ławnika Sądu Rejonowego w Bytowie – zespół wydał opinię o kandydacie,
 - wyboru ławnika Sądu Rejonowego – uchwałę przekazano do Sądu,
 - wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego – przygotowano druk wniosku według wzoru określonego w uchwale,
 - wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych – plan przyjęto do realizacji,
 - udzielenia Wójtowi Gminy wotum zaufania – uchwałę przesłano do organu nadzoru,

- rozpatrzenia skarg na działalność wójta – (2 uchwały) skargi uznane za bezzasadne, przesłano do organu nadzoru.

VI. Wykonanie Funduszu Sołeckiego

W roku 2019 wszystkie sołectwa gminy Borzytuchom realizowały zadania określone w złożonych przez sołectwa wnioskach na realizację przedsięwzięć służących rozwojowi ich sołectwa. W planie finansowym na wykonanie zadań w ramach funduszu sołeckiego przeznaczono 223 147,27 zł. Natomiast ostatecznie wydano kwotę 216 877,46 zł.

Szczegółowy podział wydatków z uwzględnieniem poszczególnych zadań realizowanych w ramach funduszu sołeckiego zawiera poniższa tabela.

Lp.	Nazwa zadania	Kwota przydzielona (zł.)	Kwota wykorzystana (zł.)
SOŁECTWO BORZYTUCHOM			
1.	Budowa budynku gospodarczego na boisku w Borzytuchomiu	15.000,00	15.000,00
2.	Modernizacja wiaty	5 000,00	4 604,42
3.	Budowa oświetlenia ulicznego	10.000,00	10 000,00
4.	Doposażenie placu zabaw	15 000,00	15 000,00
5.	Organizacja imprez	4 456,40	4 456,00
SOŁECTWO CHOTKOWO			
1.	Modernizacja dróg	10 000,00	10.000,00
2.	Materiały na utrzymanie placu zabaw	2 000,00	1 731,11
3.	Zakup wyposażenia na salę	8 057,55	8 056,00
4.	Organizacja imprez	2 000,00	1 997,85
SOŁECTWO DĄBRÓWKA			
1.	Modernizacja dróg	10 000,00	10 000,00
2.	Budowa oświetlenia ulicznego	10.000,00	9 999,65
3.	Zakup wyposażenia na salę wiejską	4.000,00	4 000,00
4.	Wyrównanie dróg	10 000,00	10 000,00
5.	Budowa ogrodzenia	5 702,62	5 699,82
6.	Zakup dmuchawca	1 000,00	1 000,00
SOŁECTWO STRUSZEWO			
1.	Zakup wyposażenia na salę wiejską	9 300,00	9 299,89
2.	Budowa oświetlenia ulicznego	7.239,08	7 225,01
3.	Organizacja imprez	1.000,00	1.000,00
4.	Materiały na utrzymanie placu zabaw	1 650,00	1 613,65
SOŁECTWO JUTRZENKA			
1.	Modernizacja dróg	10 035,81	10 035,81
2.	Wyposażenie sali wiejskiej	9 000,00	9 000,00

3.	Wyrównanie dróg	4 000,00	3 453,84
4.	Materiały na utrzymanie placu zabaw	1 000,00	990,61
SOŁECTWO KROSNOWO			
1.	Siłownia zewnętrzna	8 000,00	7 995,49
2.	Zakup wyposażenia na sale wiejską	11 881,47	11 880,89
SOŁECTWO NIEDARZYNO			
1.	Doposażenie placu zabaw	6 000,00	5 124,18
2.	Zakup materiałów na sale wiejską	332,55	332,00
3.	Modernizacja dróg	12.000,00	11 967,90
4.	Budowa ogrodzenia	2 000,00	1 996,29
5.	Budowa oświetlenia ulicznego	3 000,00	0,00
6.	Zakup sprzętu karaoke	1 000,00	1 000,00
SOŁECTWO OSIEKI			
1.	Modernizacja drogi	21 991,79	21 000,00
2.	Organizacja imprez	1 500,00	1 452,86
RAZEM	x	223 147,27	216 877,46

Zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim gminie przysługuje zwrot z budżetu państwa części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego. Taki zwrot w roku 2019 otrzymała gmina od Wojewody Pomorskiego w formie dotacji w wysokości 28 284,34 zł. co stanowiło 13,102% jego wydatków.

VII. Oświata gminna

Dzieci z terenu gminy realizowały obowiązek szkolny w Szkołach Podstawowych w Borzytuchomiu z filią w Dąbrówce, w Niedarzynie oraz w wygaszanym Gimnazjum w Borzytuchomiu. Gimnazjum zakończyło działalność 31 sierpnia 2019r. Zgodnie z danymi wykorzystywanymi do naliczania subwencji oświatowej, łącznie do szkół uczęszczało 317 dzieci. W roku 2018 uczęszczało 295 dzieci. Jest to w porównaniu do roku poprzedniego o 22 dzieci więcej (dane z metryczki subwencji na 2018 i 2019r.). Obowiązek przygotowania przedszkolnego dzieci realizowały w Przedszkolu Samorządowym w Borzytuchomiu oraz dwóch oddziałach przyszkolnych w Niedarzynie i Dąbrówce. Łącznie przygotowaniem przedszkolnym objętych było 27 dzieci. Natomiast w roku 2018 – 39 dzieci. Liczba ta w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się o 12 (dane z metryczki na 2018 i 2019r.).

Wychowaniem przedszkolnym od 01.09.2019r. objętych było 107 dzieci w wieku 3-5 lat w 7 oddziałach, w tym pięć oddziałów w Przedszkolu Samorządowym w Borzytuchomiu oraz po jednym w Szkołach Podstawowych

w Niedarzyni i fili w Dąbrówce na liczbę miejsc 120. Rodzice ponoszą koszty nauczania, wychowania i opiekę w przekraczającym 5-cio godzinne minimum programowym w kwocie 1 zł za każdą godzinę zajęć oraz za wyżywienie (jedynie tzw. wkład do kotła). Wpływy z opłat za korzystanie z dodatkowego wychowania przedszkolnego wyniosły 20.213 zł, wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia wyniosły 72.666,15 zł.

Efektom sprawdzenia uzyskanej w szkole wiedzy jest uzyskany wynik egzaminu gimnazjalnego organizowanego na zakończenie gimnazjum (ostatni raz) oraz szkoły podstawowej (po raz pierwszy po reformie). Uzyskany wynik uczniów z gimnazjum jest znacznie niższy od średnich wyników uzyskanych w województwie i kraju. Natomiast wynik ósmoklasistów osiąga poziom wojewódzki i krajowy z języka polskiego i matematyki. Jedynie znacznie odbiega od średniej w zakresie języka angielskiego. Szczegółowe dane o uzyskanych wynikach z egzaminu zawierają poniższe tabele:

Wyniki egzaminu gimnazjalnego:

	Wynik średni w % dla:		
	gminy	województwa	kraju
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	59	63	64
Część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	54	58	59
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	37	43	43
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	41	49	50
Język angielski na poziomie podstawowym	63	69	69

Wyniki egzaminu ósmoklasisty:

	Wynik średni w % dla:		
	gminy	województwa	kraju
Język polski	62	62	64
Matematyka	46	45	46
Język angielski	54	60	60

Dane z OKE Gdańsk 2019

Uczniom z rodzin uboższych spełniających kryterium dochodowe były przyznawane stypendia szkolne. W okresie styczeń – czerwiec takie stypendium przyznano 62 uczniom, a w okresie wrzesień – grudzień 53 uczniom, na łączną kwotę 44.708 zł, w tym udział środków własnych gminy wyniósł 4.568 zł.

VIII. Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Borzytuchom posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Borzytuchom, uchwalone uchwałą Rady Gminy Borzytuchom Nr XXIV/111/01 z dnia 30.04.2001r., zmienione uchwałą Rady Gminy Borzytuchom Nr XXX/196/10 z dnia 22 czerwca 2010r., uchwałą Rady Gminy Borzytuchom Nr VII/63/15 z dnia 29 września 2015r. oraz uchwałą Rady Gminy Borzytuchom Nr XXIV/227/17 z dnia 31 października 2017 r.

Studium jest materiałem pomocniczym, stanowiącym źródło informacji podczas wykonywania prac planistycznych przez Wójta. Na terenie gminy obowiązuje 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tj.:

1. Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Borzytuchom dotycząca trasy gazociągu w/c Bytów-Słupsk.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy na cele działalności produkcyjno-usługowej oraz przemysłowej, w miejscowości Dąbrówka.
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkalno-usługowej w miejscowości Borzytuchom, działka nr 142/5.
4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Struszewo gmina Borzytuchom”, dla terenu zabudowy produkcyjnej, działka nr 196.
5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w obrębie geodezyjnym Niedarzyno” – obszar zabudowy mieszkaniowej.
6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w miejscowości Borzytuchom – obszar zabudowy produkcyjnej, działki nr: 253, 252, 251, 250, 250/1, 250/2, 249, 248, 245, 248/1.

Zmiany przeznaczenia gruntów dokonuje się w gminie także na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Takich decyzji wydano w 2019 roku 201, przy 185 w roku 2018.

IX. Inwestycje gminne

Wykaz wykonanych zadań inwestycyjnych w roku 2019 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Nazwa inwestycji / Nazwa projektu	Koszt poniesiony na wykonanie projektu	Inwestycja została zrealizowana
2019	Budowa sieci wodociągowej (Dąbrówka)	68 114,70 zł - 2019 71943,62 zł całość	TAK
	Przebudowa publicznej drogi gminnej nr 162016G w msc. Osieki	163 912,30 zł	TAK
	Przebudowa publicznej drogi gminnej nr 162027G w msc. Jutrzenka	185 311,85 zł – 2019 r. 197 873,65 zł - całość	TAK
	Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 162034G w msc. Chotkowo	548 969,61 zł	TAK
	Budowa sieci wodociągowej (Borzytuchom)	22 662,54 zł	TAK
	Budowa sieci wodociągowej (Niedarzyno)	11 991,74 zł – 2019 r. 15691,74 zł całość	TAK
	Budowa sieci wodociągowej (Borzytuchom)	11 097,43 zł - 2019 14297,43 zł całość	TAK
	Modernizacja hydroforni w Borzytuchomiu	85 688,75 zł	TAK
	Budowa chodnika ul. Sportowa w Borzytuchomiu	76 806,17 zł	TAK
	Budowa PSZOK w Borzytuchomiu	149 123,00 zł – 2019 r. 153 847,08 zł - całość	TAK
Budowa przedszkola w Borzytuchomiu (koncepcja)	10 000,00 zł	W trakcie realizacji	

Inwestycja odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin Borzytuchom, Czarna Dąbrówka i Tuchomie	8610,00 zł	W trakcie realizacji
Budowa pomostu pływającego na jeziorze Chotkowskim w miejscowości Chotkowo	95 753, 50 zł - 2019 r. 106.743,50 zł - całość	TAK
Budowa pomostu pływającego na jeziorze Bukowo w miejscowości Borzytuchom	103 441,00 zł – 2019 r. 115.645,00 zł - całość	TAK
Wykonanie kanalizacji deszczowej na ul. Chrobrego i na ul. szkolnej w Borzytuchomiu	138 158,00 zł	TAK
Budowa budynku gospodarczego na boisku w Borzytuchomiu	34 081,63 zł W tym 15 000,00 zł FS	W trakcie realizacji
Projekty sieci wodociągowej	21 700,00 zł	W trakcie realizacji
Projekty sieci kanalizacji sanitarnej	20 500,00 zł	W trakcie realizacji
Przebudowa drogi gminnej w msc. Niedarzyno – opracowanie dokumentacji projektowej	6 150,00 zł	W trakcie realizacji
Przebudowa drogi gminnej w msc. Struszewo – opracowanie dokumentacji projektowej	6 150,00 zł	W trakcie realizacji
Przebudowa drogi gminnej ul. Polnej w msc. Borzytuchom – opracowanie dokumentacji projektowej	6 150,00 zł	W trakcie realizacji
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych i rowerowych w formule „zaprojektuj i wybuduj” w ramach projektu pn.	764 321, 47 zł -2019 r 1 367 204, 26 zł-całość	TAK

„Zrównoważone, edukacyjne i turystyczne udostępnienie unikatowych w skali kraju jezior lobeliowych na terenie gminy Borzytuchom” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020		
Budowa altany integracyjno-wypoczynkowej w miejscowości Niedarzyno	17 579,40	TAK
Budowa systemu powiadamiania i alarmowania ludności oraz zintegrowanej łączności w powiecie bytowskim w warunkach zagrożenia, w szczególności powodziowego	75 039,24 -2019r 244 684,14 całość	TAK
Utwardzenie ścieżki do pomostu na jez. Chotkowskim	21 000,00 zł	TAK
Ławki przy pomoście nad jeziorem Bukowo	7 849,30 zł	TAK
Ławki przy pomoście nad jeziorem Chotkowskim	3 060,81zł	TAK
Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych	165 258,94zł	TAK
Kserokopiarka Minolta Bizhub C258	11 999,00 zł	TAK
Modernizacja dróg w msc. Niedarzyno	22 567,90 zł w tym FS 11 967,90	TAK
Uregulowanie sieci wodociągowej	22 000,00 zł	TAK

	Budowa oświetlenia w msc. Borzytuchom	3 500,00 zł	TAK
	Budowa oświetlenia ulicznego w msc. Struszewo	8 841,00 zł 7225,01zł FS Łącznie: 16 066,01	TAK

X. Promocja gminy

W roku 2019 na działalność promocyjną gminy wydano kwotę 6.750 zł., z czego na poszczególne działania wydatkowano:

- zakup albumu „Powiat Bytowski” – 3.000,00 zł.
- udział w plebiscycie „Głosu Pomorza” – 300,00 zł.
- promocja gminy podczas XXIV Biegu Niepodległości – zakup pakietów startowych – 3.000,00 zł.
- udział w konkursie prasowym Gmina na 6” – 450,00 zł.

Do szeroko pojętej działalności promującej gminę można również zaliczyć przyjęty przez Radę Gminy system przyznawania nagród dla osób osiągających wysokie wyniki sportowe. Takich nagród w roku 2019 przyznano 20 na łączną kwotę 7.600,00 zł., w tym:

- trzy nagrody I stopnia w wysokości 1.100,00 zł.
- trzy nagrody II stopnia w wysokości 500,00 zł.
- czternaście nagród III stopnia w wysokości 200,00 zł.

XI. Zapewnienie bezpieczeństwa w gminie

W celu zapewnienia mieszkańcom gminy bezpiecznych warunków do zamieszkiwania i przebywania na terenie gminy, wójt jest zobowiązany do podejmowania natychmiastowych, zdecydowanych działań w sytuacjach zagrożenia. Działania takie są podejmowane w oparciu o funkcjonujące na terenie gminy jednostki ochotniczej straży pożarnej, a w razie większego zagrożenia również przy pomocy jednostek zewnętrznych.

W gminie założono 5 jednostek OSP w: Borzytuchomiu, Chotkowie, Dąbrówce, Krosnowie i Niedarzynie . Jednostki z Borzytuchomia oraz Niedarzynia są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Każda jednostka OSP jest wyposażona w samochód oraz niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

Za każdy udział w akcji ratowniczo-gaśniczej bądź udział w szkoleniu, strażacy otrzymują ekwiwalent w wysokości ustalonej uchwałą Rady Gminy.

Najprężniej działającą jednostką jest OSP Borzytuchom, która posiada dwa wozy bojowe i zrzesza 45 członków zwyczajnych z czego 32 osoby to strażacy czynnie biorący udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych. Prezesem jednostki jest Jacek Staubach. W 2019 r. jednostka OSP Borzytuchom wyjeżdżała łącznie do 25 zdarzeń. Wszystkie miały miejsce na terenie naszej gminy.

Wydatki poniesione na utrzymanie jednostki OSP Borzytuchom w 2019 r. utrzymywały się w granicach 36.000,00 zł, w tym 5.527,06 zł dotacji na utrzymanie i eksploatację samochodu ratowniczo-gaśniczego marki Mercedes. Jednostka w 2019 r. została wyposażona w nowy basen strażacki oraz maski.

Ponadto znaczna kwota została przeznaczona na niezbędne i terminowe wykonanie przeglądów i konserwacji aparatów powietrznych, butli powietrznych, narzędzi hydraulicznych oraz masek powietrznych.

Za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach z budżetu gminy wypłacono strażakom tej jednostki w 2019r. ekwiwalent w łącznej wysokości 8.219,90 zł.

Drugą jednostką pod względem efektywności swojej działalności jest OSP Niedarzyno, która zrzesza 34 członków zwyczajnych w tym 26 czynnych strażaków. Prezesem jest Henryk Talewski, który pełni również funkcję Komendanta Gminnego. W 2019 r. jednostka OSP Niedarzyno wyjeżdżała łącznie do 12 zdarzeń.

Wydatki poniesione na utrzymanie jednostki OSP Niedarzyno w 2019 r. utrzymywały się w granicach 27.000,00 zł. Jednostka OSP Niedarzyno w 2019 r. została wyposażona między innymi w prądownice, wąż strażacki, ubranie koszarowe. Dodatkowo zostały przeprowadzone niezbędne i terminowe przeglądy masek powietrznych oraz aparatów powietrznych. Ponadto w 2019r., 4 druhowi ukończyło szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych.

Wypłacony ekwiwalent za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach wyniósł łącznie w 2019 r. 8.552,13 zł.

Kolejną jednostką funkcjonującą na terenie naszej gminy jest OSP Dąbrówka, która zrzesza 30 członków zwyczajnych w tym 12 czynnych strażaków.

Prezesem jednostki jest Henryk Kędziora. OSP Dąbrówka w 2019 r. została wyposażona w nowy basen strażacki oraz został zamontowany nowy włącznik bezpieczeństwa w remizie strażackiej.

Wydatki poniesione na utrzymanie jednostki utrzymywały się w granicach 10.000,00 zł. Jednostka w 2019 r. wyjeżdżała łącznie do 5 zdarzeń, z czego

4 były to zdarzenia na terenie naszej gminy. Ponadto w 2019r. 6 druhów ukończyło szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych. Wypłacono strażakom tej jednostki ekwiwalent za udział w akcjach ratowniczo gaśniczych oraz udział w szkoleniach w kwocie 4.666,34 zł.

Kolejną jednostką jest OSP Krosnowo, która zrzesza 25 członków zwykłych, w tym 17 czynnych strażaków. Prezesem jednostki jest Radosław Czapla. OSP Krosnowo w 2019 r. otrzymało nowy akumulator do samochodu oraz nowy włącznik bezpieczeństwa do remizy strażackiej.

Wydatki poniesione na utrzymanie jednostki OSP Krosnowo w 2019 r. utrzymywały się w granicach 10.000,00 zł. Jednostka brała udział w 2 zdarzeniach, obydwu na terenie naszej gminy. Ponadto dwie osoby ukończyły szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych. Ekwiwalent za udział w akcjach i szkoleniach wyniósł łącznie 2.322,80 zł.

Piątą jednostką OSP funkcjonującą na terenie gminy jest OSP Chotkowo, która zrzesza 28 członków zwykłych w tym 13 czynnych strażaków. Prezesem jednostki jest Janusz Gawdzik. OSP Chotkowo w 2019 r. zostało wyposażone w nowe oświetlenie do samochodu marki DAF. Ponadto jednostka została wyposażona w węże strażackie i prądownice.

Wydatki poniesione na utrzymanie jednostki w 2019 r. utrzymywały się w granicach 10.000,00 zł. Jednostka w 2019r. nie brała żadnego udziału w zdarzeniach ratowniczo-gaśniczych. Natomiast 5 druhów ukończyło w 2019r. szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych. Ekwiwalent za udział w szkoleniu wyniósł łącznie 4.086,10 zł.

WÓJT
dr Witold Cyba

